

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою філологічного
факультету

(протокол № __ від «__» _____ 2023 р.)

Декан філологічного факультету

_____ Тетяна СІРОШТАН
(підпис)

ПРОГРАМА

**комплексного кваліфікаційного екзамену з німецької мови
та зарубіжної літератури**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

**Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Мова і література
(англійська, німецька), перша – англійська**

Спеціальність: 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література)

Запоріжжя – 2023

Програма державного комплексного кваліфікаційного екзамену з німецької мови та зарубіжної літератури для здобуття *другого (магістерського)* рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою: *Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська* (спеціальність: *014.021 Середня освіта (Англійська мова і література)*) / Укладачі:

к. пед. н., доцент Маслова А.В.; к. пед. н., доцент Коноваленко Т.В.; к. філол. н., доцент Акулова Н.Ю. – Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2023. – 25 с.

Ухвалено на засіданні кафедри методики викладання германських мов
(протокол № 17 від «23» червня 2023 р.)

Ухвалено на засіданні кафедри української і зарубіжної літератури
(протокол № 20 від «27» червня 2023 р.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацію положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний кваліфікаційний екзамен з німецької мови та зарубіжної літератури містить наступні дисципліни: «Теорія та історія сучасного літературного процесу», «Теоретичний курс німецької мови (фонетика, граматики, лексикологія, стилістика)», «Методика навчання іноземної мови», «Практичний курс німецької мови».

Екзаменаційний білет включає чотири завдання:

Перше завдання спрямоване на перевірку ступеня володіння теоретичним матеріалом з курсу зарубіжної літератури.

У другому завданні студенти мають продемонструвати рівень сформованості навичок анування наукового тексту та ступінь володіння теоретичним матеріалом з лекційних курсів «Лексикологія німецької мови», «Теоретична граматики німецької мови», «Стилiстика німецької мови», «Теоретична фонетика німецької мови», «Теорія та практика перекладу німецькомовного тексту».

Третє завдання перевіряє рівень володіння теоретичними знаннями з методики навчання німецької мови.

Четверте завдання перевіряє навички використання німецької мови у монологічному мовленні.

ВИМОГИ

до здібностей і підготовленості осіб, що завершують навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

При складанні державного комплексного кваліфікаційного екзамену з німецької мови та зарубіжної літератури здобувачі вищої освіти мають продемонструвати набуті під час навчання компетентності:

Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати</p> <p>ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.</p>
-------------------------	--

	<p>ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати</p>
<p>Фахові компетенції</p>	<p>ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.</p> <p>ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.</p> <p>ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.</p> <p>ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.</p> <p>ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.</p> <p>ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.</p>
<p>Компетентності предметної спеціальності</p>	<p>ПК1. Здатність проектувати безпечне освітнє середовище, освітні програми й індивідуальні освітні маршрути учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури.</p> <p>ПК2. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі, планувати і проводити навчальні заняття та виховні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах середньої та вищої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.</p> <p>ПК3. Здатність володіти всіма складниками комунікативної компетентності на рівні С1 і використовувати їх у процесі професійної і міжособистісної комунікації у сферах усного і писемного мовлення.</p> <p>ПК4. Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.</p> <p>ПК5. Здатність використовувати в професійній діяльності для організації успішної комунікації системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.</p> <p>ПК6. Здатність володіти технологіями навчання іноземної мови і літератури, використовувати різноманітні методи і прийоми навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах середньої та вищої освіти, оцінювати їх ефективність і розробляти шляхи їх удосконалення.</p> <p>ПК7. Здатність проектувати форми та методи контролю якості освіти, здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, обирати та розробляти ефективні види контрольовано-вимірювальних матеріалів.</p>

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки магістрів, випускники мають продемонструвати сформованість наступних **результатів навчання**:

Програмні результати навчання

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методика науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й ідентичності.

РН11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

РН12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності

ПРН1. Демонструє граматичну правильність, лексичний діапазон і соціолінгвістичну відповідність власного мовлення, вільно володіє сучасними лексико-граматичними, орфоепічними, орфографічними та пунктуаційними нормами англійської мови для здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування в усному і писемному мовленні; конструює стилістично довершений текст певного стилю.

ПРН2. Здійснює лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів, а також пояснює ідейно-тематичний зміст різностильових та різножанрових літературних текстів як складної структурно-семантичної єдності взаємопов'язаних та взаємодіючих одиниць, враховуючи їх жанрово-стилістичні особливості та ідіостиль автора.

ПРН3. Обирає методи і прийоми навчання іноземної мови і зарубіжної літератури і контролює навчальних досягнень учнів відповідно до цілей і завдань освітнього процесу; оцінює навчальні матеріали та адаптує їх до конкретного освітнянського контексту, створює

навчально-методичне забезпечення для проведення занять з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН4. Здійснює міжкультурну комунікацію і долає міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються; знання основних відмінностей концептуальної і мовної картини світу носіїв англійської мови; знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН5. Використовує гуманістичний потенціал іноземної мови і культури для формування духовного світу громадян України, забезпечує організацію діалогу мов і культур на заняттях з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН6. Взаємодіє зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використовує практичний досвід і мовно-літературний контекст для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої і вищої освіти.

ПРН7. Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови і зарубіжної літератури та методики їх навчання, уміння збирати наукову інформацію з тематики дослідження, використовуючи різні джерела інформації, формулювати цілі та завдання і вибрати відповідні методи дослідження, в тому числі й емпіричні; здійснює самостійний науковий пошук для оптимізації процесу навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в конкретному освітянському контексті.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Характеристика відповідей студента на питання білету
Незадовільно	1-59 б.	Здобувач освіти не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.
Задовільно	60-73 б.	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Здобувач освіти поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
Добре	74-89 б.	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Здобувач освіти демонструє розуміння біологічного матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення здобувача логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
Відмінно	90-100 б.	Здобувач освіти дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння біологічного матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Рівень сформованості іншомовної комунікативної, соціокультурної, лексичної компетентності перевіряється в межах такого лексичного матеріалу:

БЛОК «ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ»

Мета ОК «Теорія та історія сучасного літературного процесу» – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про світовий літературний процес, сприяти усвідомленню його специфіки на сучасному етапі, забезпечити розуміння новітніх тенденцій у теорії літератури та мистецтві, що постають закономірним наслідком багатовікового розвитку культури, розвивати естетичний смак, виховувати загальну й читацьку культуру, формувати необхідні для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності компетентності.

Постмодернізм. Поняття і філософські підвалини явища. Постмодернізм і популярна культура. Постмодернізм у призмі соціальної теорії. Правила гри письменника і суспільства: автобіографічна маска Т. Пінчона. Квазіісторія, міфотворення та метод палімпсесту в прозі Т. Пінчона. Параноя в поезії Т. Пінчона, персонажі-«невдахи», «претеріт» і сюжети про змову. Жанрова парадигма масліту: постмодерністський детектив і/або роман-квест Т. Пінчона. Гра, іронія, метафора, інтертекст і образ лабіринту в авторському стилі Т. Пінчона. На підступах до постмодернізму: контркультура, бітники і морально-літературний експеримент В. С. Берроуза (роман «Голий ланч»). Класик британського постмодернізму Дж. Г. Баллард і його роман «Висотка».

Гіпермодернізм. Альтернатива постмодерну Крокерів / Варги. Соціальна теорія Армїтейджа / Вірільо. Концепція гіпермодерну Ж. Липовецького.

Трансмодернізм. Філософія трансмодерну Р. М. Р. Магди. Ідея трансмодерну в тестах Е. Дюсселя. Ліберальний трансмодерн Д. Дж. Сміта.

Надмодернізм. Оже М., «Не-місця. Вступ до антропології гіпермодерну».

Постгуманізм. Постгуманізм як культуроцентрична філософія І. Хассана. Постгуманізм і подолання постмодерну в за версією Б. Латура. Феміністський проект постгуманізму: Д. Гаравей, Р. Брайдотті та К. Гейлз. Теоретична перспектива постгуманізму за П. Джеймсом. Вплив філософської чутливості постгуманізму на поезію Воллеса Стівенса.

Неомодернізм. Eden M., «Neo-modernism: soul nourishing renaissance».

«Інший модерн». Неомодернізм. Ремодернізм. Off-модернізм. Інтентизм.

Альтермодернізм. Концепція альтермодерна Н. Бурріо та її критика. “Altermodernist fiction” у дослідженнях Е. Гіббонс. Експерименти художньої літератури альтермодерна: повість “Erasmus is Late” Ліама Гілліка; роман “Shanghai Dancing” Брайана Кастро; проект “The Islanders” Чарльза Ейвері.

Перформатизм. Концепція Р. Ешельмана.

Реновалізм. «Тризна за постмодернізмом» Дж. Тота й Н. Брукса. Реновалізм як культурний тренд: відображення в кіно та літературі. Тенденції «неореалізму» в романі «Бельетаж» Ніколсона Бейкера. Роман «Кохана» Тоні Моррісон у реінтерпретації Дж. Тота. Історіопластична метапроза: роман «Дім листя» Марка З. Данилевського.

Метамодернізм. Маніфест метамодернізму: Т. Вермюлен та Р. ван ден Аккер. Метамодерністський афект у розвідках Е. Гіббонс. Л. Константіну: «постіронія» та новітні тенденції в літературі. Утома від постмодерністської іронії: «Нескінченний жарт» Девіда

Фостера Воллеса. Творчість Дейва Еггерса і нова культурна домінанта (на прикладі роману «Сфера»).

Космодернізм. Концепція космодернізму – планетаризму К. Морару. Рецепція М. Афанасова, Д. Мравіч-О'Гари, Б. Макгейла. Rewriting як ознака світогляду космодернізму. «Переписаний» наратив у романі «Вітер ушух» Еліс Рендалл. Меш-ап Сета Грема-Сміта «Гордість і упередження і зомбі».

Джиджимодерн. Концепція джиджимодернізму А. Кірбі. Рецепція Н. Ставраса й Д. Радрама. «Маніфест кіборгів» Д. Гаравей.

Автодернізм. Samuels R., «Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture, Technology, and Education». Грінфілд А., «Радикальні технології: влаштування повсякденного життя».

Пост-постдернізм. Постпостдернізм VS пост-постдернізм. «Інтенсифікація» та «мутація»: позиція Дж. Нілона. «Гладіатор» Рідлі Скотта як метафора сучасного світу. Концепція пост-постдернізму Дж. Нілона та методологія Ф. Джеймісона. Теоретична позиція Б. Макгейла: чотири ключових мутації пост-постдернізму. «Пост-постдернізм» – «потворний термін» чи засаднича характеристика доби? «Космополіс» Дона Делілло як мутація «Автокатастрофи» Джеймса Балларда. Інтенсифікація роману «Якщо подорожній одної зимової ночі...» Італо Кальвіно у «Хмарному атласі» Девіда Мітчелла.

Посткапіталізм. Срнічек Н., Вільямз А., «Винаходячи майбутнє: посткапіталізм і світ без праці».

Рекомендована література:

1. Англomовні письменники / пер. з нім. Романа Матвієва. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 464 с.
2. Гомперц В. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі / пер. з англ. Л. Белея, І. Зайцевої, А. Корягіної. Київ : ArtHuss, 2017. 528 с.
3. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття. 2-е вид., розширене і доповнене. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
4. Нестелеєв М. Лабіринти американського постдернізму. Київ : Темпора, 2019. 328 с.
5. Новітні течії у світовій літературі : методичні рекомендації / укладач Н. Ю. Акулова. Мелітополь : МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2020. 35 с.
6. Соціокультурні та теоретичні засади філософії постдерну / відп. ред. В. В. Лях та ін. Київ : [Б. м.], 2017. 312 с.
7. Тормахова А. Н. Концепція дигідернізму Алана Кірбі. Гуманітарні студії. 2013. Вип. 20. С. 181–187. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93191>
8. A resource site for performatism and post-postmodernism. URL: <http://www.performatism.de/>
9. Akker R. van den, Vermeulen T. Notes on Metamodernism. Journal of Aesthetics & Culture. 2010. Vol. 2. Pp. 11–14. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93184>
10. Brooks N., Toth J. Introduction: A Wake and Renewed? // Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. P. 254–264. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93183>
11. Eden M. Neo-modernism: Soul Nourishing Renaissance. Art. 2018. 22 Juny. URL: <https://www.trebuchet-magazine.com/neo-modernism/>
12. Gibbons A. Altermodernist Fiction. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93182>

13. Gibbons A. Contemporary Autofiction and Metamodern Affect // *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism* / Ed. by R. van den Akker, A. Gibbons and T. Vermeulen. London – New York : Rowman Littlefield International, 2017. Pp. 117–129. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93186>
14. Hoberek A. Introduction: After Postmodernism. *Twentieth Century Literature*. 2007. Vol. 53. No. 3. Pp. 233–247. URL: www.jstor.org/stable/20479812
15. Kirby A. The Death of Postmodernism and Beyond. URL: https://philosophynow.org/issues/58/The_Death_of_Postmodernism_And_Beyond
16. Konstantinou L. Four Faces of Postirony // *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism* / Ed. by R. van den Akker, A. Gibbons and T. Vermeulen. London – New York : Rowman Littlefield International, 2017. Pp. 87–102. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93187>
17. Lipovetsky G. Time Against Time, or The Hypermodern Society // *Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century/* ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. P. 196–213. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93176>
18. Magda R. M. R. Transmodernity: A New Paradigm / translation by Jessica Aliaga Lavrijsen. URL: <http://transmodern-theory.blogspot.com/2017/05/transmodernity-new-paradigm.html>
19. Yousef T. Modernism, Postmodernism, and Metamodernism: A Critique. *International Journal of Language and Literature*. 2017. Vol. 5. No. 1. Pp. 33–43. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93185>

БЛОК «АНОТУВАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ»

Тексти для аналізу:

1. Комунікативна компетентність як важлива професійна якість і фактор удосконалення професійної діяльності філолога.
2. Сучасні підходи до організації навчання з використанням інноваційних технологій.
3. Комунікативний підхід у викладанні іноземної мови.
4. Педагогічні умови формування іншомовної аудитивної компетентності учнів старшої школи.
5. Теоретичні основи навчання творчого письма.
6. Переказ як спосіб вдосконалення мовленнєвих умінь.
7. Особливості комунікативних ігор на основі граматики у середніх класах.
8. Використання комунікативного підходу при оволодінні учнями іншомовними лексичними навичками.
9. Сучасні проблеми та тенденції розвитку жанру фентезі.
10. Авторське мовлення у романі Е. Хемінгуей «Прощавай, зброе!» як різновид оповідної техніки.
11. Художній жанр літературного твору як особлива форма кодування інформації.
12. Педагогічні умови розвитку індивідуальних особливостей старшокласників на уроках іноземної мови.
13. Метод проектів як засіб організації самостійної роботи суб'єктів навчання.
14. Напрями дослідження творчості М. Бажана засобами когнітивної лінгвістики.
15. Формування полікультурної компетентності.

16. Проблема конотації в дослідженні концептів.
17. Види оказіональної інформації.
18. Сучасні методи навчання усного мовлення на уроках іноземної мови.
19. Емотивний простір твору Й.В. Гете «Фауст» та його збереження при перекладі.
20. Ігрові форми навчальної діяльності.
21. Методи дослідження художнього концепту.
22. Образ Мелюзини у німецькомовній культурі.
23. Прагматичний компонент тексту та засоби його передачі при перекладі.
24. Відчуття як культурний код і мистецтво слова.
25. Структура й основні типи концепту.
26. Зміст концепту як ментальної одиниці.
27. Образ Лорелеї в німецькомовних країнах.
28. Функція порівнянь у творі Германа Гессе «Das Glasperlenspiel».
29. Поняття концепту як універсальної багатовимірної лінгвістичної категорії.
30. Інтермедіальність сучасної німецької та української прози.

Рівень сформованості іншомовної професійно спрямованої, прагматичної, компетентності перевіряється в межах наступного теоретичного матеріалу з курсів німецької мови як другої іноземної.

Теоретична граматики

1. Grammatik und ihr Gegenstand.
2. Grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie.
3. Grammatische Formen des Wortes.
4. Der morphologische Formenbestand des Wortes.
5. Die Wortarten in der deutschen Sprache (allgemeine Charakteristik).
6. Das Verb. Semantisch-grammatische Klassen der Verben.
7. Modalverben, ihre Bedeutungen in der deutschen Gegenwartssprache.
8. Grammatische Kategorien des Verbs (allgemeine Charakteristik).
9. Die verbalen Kategorien des Numerus und der Person.
10. Die grammatische Kategorie der Zeit. Die Bedeutungen des Präsens in der deutschen Sprache.
11. Zeitformen der Vergangenheit.
12. Zeitformen der Zukunft.
13. Die verbale Kategorie des Modus.
14. Die Modalität.
15. Die grammatische Kategorie des Genus.
16. Die Wortart "Substantiv" in der deutschen Sprache.
17. Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive.
18. Grammatische Kategorien des deutschen Substantivs.
19. Kategorie des Kasus. Deklination der Substantive, ihr Zusammenhang mit den Kategorien des grammatischen Geschlechts, des Numerus, der Bestimmtheit/ Unbestimmtheit.
20. Kategorie der Bestimmtheit/Unbestimmtheit. Der Artikel in der deutschen Sprache, seine Arten und Funktionen.
21. Die Wortart "Adjektiv" im Deutschen.
22. Das Problem der Abgrenzung des Adjektivs und des Adverbs.
23. Grammatische Kategorien der Adjektive im Vergleich zu den Kategorien der Substantive.
24. Semantische Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien.

25. Syntaktische Funktionen der Adjektive; die Einteilung der Adjektive nach dieser Eigenschaft.
26. Adjektiv und seine grammatischen Kategorien des Geschlechts, des Numerus, des Kasus. Kategorie der Steigerungsstufen.
27. Die Pronomen. Funktionen und Einteilung der Pronomen.
28. Die unflektierbaren Wortarten in der deutschen Sprache (Adverbien, Partikeln, Präpositionen, Konjunktionen).
29. Modalwörter: Bedeutung und Gebrauch.
30. Konversion.
31. Syntax, ihr Gegenstand.
32. Das Problem der Satzdefinition.
33. Der Satz, seine lexikal-strukturelle Basis.
34. Struktur des Satzes.
35. Strukturelle Klassifikation der Sätze.
36. Der Begriff des Modells. Modellieren in der Syntax.
37. Satzmodelle.
38. Valenztheorie in der Linguistik.
39. Satzgliedlehre.
40. Aktuelle Gliederung des Satzes (Thema-Rhema-Gliederung).
41. Wortgruppenlehre.
42. Syntaktische Beziehungen in den Wortgruppen.
43. Arten der Wortgruppen.
44. Wortfolge im deutschen Satz.
45. Funktionen der Wortfolge im deutschen Satz.
46. Die Rahmenkonstruktion im deutschen Satz.
47. Texttheorie.
48. Das Problem der Textdefinition.
49. Gliederung des Textes.
50. Textklassifikationen.

Рекомендована література:

1. Колбасюк Л. А. Практична грамати́ка німецької мови. Херсон: ХДУ. 2013. 204 с.
2. Sommerfeldt K.E. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 3. neu bearbeitete Auflage unter Mitwirkung von W. Hackel / Sommerfeldt K.E., Starke G. Tübingen: Niemeyer, 1998. 301 S.
3. Duden. Grammatik. 7. völlig neu erarbeitete und erweiterte Auflage. Mannheim-LeipzigWien-Zürich, 2006. 1352 S.
4. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik / Peter Eisenberg. – 2.Aufl. – Stuttgart, Weimar: Verlag J.B.Metzler, 2006. – 573 s.
5. Engel U. Deutsche Grammatik: Neubearbeitung. München: INDICIUM Verlag GmbH, 2009. 488 S.
6. Wenhrynowytsch A. A. Testaufgaben in der theoretischen Grammatik der deutschen Sprache. Івано-Франківськ: КГМ, 2009. 35 с.
7. http://de.wikipedia.org/wiki/Grammatikbegriffe_im_Deutschen
8. https://www.cuspu.edu.ua/images/inmov/kaf_nimmova/Vorlesungen_in_theoretischer_Grammatik.pdf

1. Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach. Stellung der Lexikologie unter den anderen Teilgebieten der Sprachwissenschaft. Struktur des Wortschatzes. Grundprobleme der Lexikologie. Forschungsmethoden der Lexikologie.

2. Wort als Grundeinheit der Sprache und seine Semantik. Wort als sprachliche Einheit. Phonetische und grammatische Besonderheiten des deutschen Wortes und seine morphematische Struktur. Wortbedeutung, Begriff und ihre Wechselbeziehungen. Struktur der Wortbedeutung. Motivation (Motiviertheit) der Bedeutung. Innere Form des Wortes und die sogenannte Volksetymologie. Polysemie des Wortes und seine semantische Struktur. Hauptprobleme der Polysemie. Klassifikation von Wortbedeutungen. Wortverbindbarkeit und Besonderheiten des Wortgebrauches. Polysemie und Homonymie. Bedeutungswandel (Semantische Derivation). Allgemeine Problematik und die Gründe des Bedeutungswandels. Logische Klassifikation des Bedeutungswandels. Psychologisch-assoziative Klassifikation des Bedeutungswandels. Bedeutungswandel und übertragener Gebrauch.

3. Wege der Bereicherung des deutschen Wortbestandes. Wortbildung. Allgemeine Problematik. Wortbildung und ihre Beziehung zur Grammatik und zur Lexikologie. Wortbildende Struktur der Wörter. Wortbildungsmittel und Wortbildungsarten. Methoden der Wortbildungsanalyse. Zusammensetzung (Komposition). Strukturell-genetische Klassifikation der Zusammensetzungen. Semantisch-syntaktische Klassifikation der Zusammensetzungen. Morphologische Klassifikation. Ableitung (Derivation). Zusammenbildung (зрощення). Entlehnung. Allgemeine Problematik. Ursachen zur Entlehnung des fremden Wortgutes. Assimilation der Entlehnungen. Entlehnungswege und Entlehnungsarten. Erscheinungsformen der Entlehnung. Klassifikation der Entlehnungen. Entlehnungen und das Problem des Purismus.

4. Struktur des Wortbestandes. Die soziale Differenzierung des deutschen Wortbestandes. Fachsprache. Beruflexik (Professionalismen). Jargon. Argot. Die historische Analyse des deutschen Wortbestandes. Archaismen. Formarchaismen. Lexikalische Formarchaismen. Phonetische Formarchaismen. Grammatische Formarchaismen. Neologismen. Begriffsarchaismen. Bedeutungsarchaismen. Formarchaismen. Neologismen.

5. Synonyme. Theoretische Probleme der Synonymie. Klassifikation der Synonyme und synonymische Reihen. Antonyme. Theoretische Probleme der Antonymie. Klassifikation der Antonyme. Wortfelder. Theoretische Grundlagen der Wortfeldforschung. Paradigmatische Felder. Syntagmatische Felder. Wortnischen und Wortstände. Wortgruppen nach dem semantisch-wortbildenden Prinzip. Wortfamilien und Fächerungen.

6. Phraseologie. Feststellung des Begriffs „Phraseologie“. Wesen der Phraseologismen. Idiomaticität. Stabilität. Lexikalisierung und Reproduzierbarkeit. Klassifikation der Phraseologismen. Traditionelle Klassifikation der Phraseologismen. Semantische Klassifikation der Phraseologismen. Funktionale Klassifikation der deutschen Phraseologie. Lexikalisch-semantische Klassifikation der deutschen Phraseologie. Strukturell-semantische Klassifikation der Phraseologismen. Semantische Kategorien der Phraseologismen.

Рекомендована література:

1. Віталіш Л.П., Максимчук Б.В. Лексикологія німецької мови. Тернопіль: навчальна книга: Богдан, 2009. 198 с.
2. Гінка Б. І. лексикологія німецької мови. Тернопіль: навчальна книга. 2010. 416 с.
3. Жигоренко І.Ю. Вправи та тести до курсу «Лексикологія німецької мови». Мелітополь: Вид-во МДПУ ім.Б.Хмельницького, 2018. 155 с.

4. Ролік А.В. Лексикологія сучасної німецької мови. вид.2-е, випр. й доп. Ніжин: НДПУ імені М. Гоголя, 2003. – 154 с.
5. Юханов О.С. Німецька лексикологія (лекції, тестові завдання, терміни). К.: Ленвіт, 2008. 124 с.
6. Földeak, Hans. Wörter und Sätze: Satzgerüste für Fortgeschrittene. Ismaning: Max Hueber, 2001. 217 S.
7. Hinka B.I. Lexikologie des Deutschen. Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2010. 416 S.
8. Lohde M. Wortbildung des modernen Deutschen. Ein Lehr- und Übungsbuch. Tübingen: Narr, 2006. 344 S.
9. Oguy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnys'ta: Nowa knyha, 2003. 416 S.
10. Römer Chr., Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 2003. 226 S.
11. Schlaefter M. Lexikologie und Lexikographie. Eine Einführung am Beispiel deutscher Wörterbücher. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2002. 200 S.
12. <http://www.lexikologie.de/>
13. <http://www.filologia.su/nemeckaya-leksikologiya>

Теоретична фонетика

Thema 1. Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Phonetik.

Gegenstand der Phonetik, aus der Geschichte der Phonetik, Forschungsrichtungen der Phonetik, Zweige der Phonetik, phonetische Einheiten, Forschungsmethoden der Phonetik.

Thema 2. Aussprachenorm.

Begriff der Aussprachenorm und ihre Merkmale, aus der Geschichte der deutschen Aussprachenorm, Mängel der Siebsschen Aussprachenormen, die gegenwärtigen deutschsprachigen Aussprachewörterbücher und ihre Charakteristik.

Thema 3. Forschungsmethoden der Phonetik.

Wichtigste Forschungsmethoden: Subjektive Beobachtung (auditive und visuelle); Instrumentale Erforschung (mit Hilfe von technischen Geräten: Robotern, Röntgenfilmen und Röntgenbildern, Spektrographen, Kymographen, Oszillographen, Computern etc.); Distribution. Amerikanische Deskriptivisten K.L.Hike, Z.S. Harries und andere. Statistische Methoden. Vergleichende Methoden. Imitative Methode (bei der Arbeit mit den Schülern der Unterklassen). Analytisch-synthetische Methode (bei der Arbeit mit Erwachsenen).

Thema 4. Die Lehre von Phonem.

Begriff des Phonems, aus der Geschichte der Lehre von Phonem, Unterschiede bei der Deutung des Phonems zwischen der Moskauer und Leningrader phonologischen Schule, Funktionen des Phonems, Begriff des phonologisch-wesentlichen Merkmals, Arten und Funktionen von phonologisch-wesentlichen Merkmalen, Begriff der Opposition, Arten von Oppositionen, Varianten von Phonemen, Positionen des Phonems, Begriff des Systems, Laut- und Phonemsystem, phonologisches System, die innere Gliederung des Phonemsystems.

Thema 5. Phonem und Graphem.

Die Aufgabe der Phonometrie. Die Phonemstatistik oder phonologische Statistik. Problem der „graphische Systeme einer Sprache“ Entwicklung des deutschen Schriftsystems. Die Orthographie der Handschriften. Zum Verhältnis von Phonem- und Graphemsystem im Deutschen.

Thema 6. Lautmodifikationen im Deutschen.

Psycho-physiologische Grundlagen der Lautmodifikationen im Redefluss. Arten der Lautmodifikationen. Die Assimilation im Deutschen. Phonologischer Aspekt der

Lautmodifikationen. Phonetischer Lautwechsel. Phonologischer Lautwechsel. Morphonologischer Lautwechsel. Assimilationsarten. Dissimilation und Metathese im Deutschen. Akkomodation. Geminatio. Der phonetische Verschleiß. Phonemwechsel. Aussprachestile.

Thema 7. Der deutsche Vokalismus.

Unterschiede zwischen Vokalen und Konsonanten, Phonembestand des Vokalsystems, phonologisch-wesentliche Merkmale der deutschen Vokalphoneme, Varianten der deutschen Vokalphoneme, strittige Fragen innerhalb des deutschen Vokalismus.

Thema 8. Begriff der Prosodik und phonetischer Silbenbau.

Zum Wesen der Prosodik. Wort und Satzakkzent als prosodische Mittel. Temporale Erscheinungen im Satz. Silbengrenze und Morphemgrenze. Phonetische Silbengliederung im einfachen deutschen Wort. Neuere phonetisch-phonologische Untersuchungen der Silbe.

Thema 9. Deutscher Wortakzent.

Phonetische Charakteristik der Wortbetonung (Definition des Wortakzentes, dynamischer, musikalischer und quantitativer Akzent), morphonologische Charakteristik der Wortbetonung (frei oder gebunden, beweglich oder unbeweglich, Betonungsstufen, Akzentmodelle, Funktionen der Betonung).

Thema 10. Intonationssystem der deutschen Sprache.

Begriff der Intonation und Wirkungssphäre der Intonation, Bestandteile der Intonation (Melodie, Akzent, Rhythmus, Tempo, Klangfarbe etc.), Funktionen der Intonation. Aspekte der Betrachtung der Intonation. Intonationsmittel der Redegestaltung. Intoneme und ihre Varianten.

Рекомендована література:

1. Becker T. Einführung in die Phonetik und Phonologie des Deutschen / Thomas Becker. – WBG: Darmstadt, 2012. 130 S.
2. Kireienko K. V. Praktikum zur theoretischen Phonetik des Deutschen. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. 122 с.
3. Steriopolo E.I. Theoretische Grundlagen der deutschen Phonetik. – Winnyts'a, „Nowa Knyha“, 2004. 320 S.
4. Hakkarainen H.J. Phonetik des Deutschen / H. J. Hakkarainen. – München: Fink Verlag, 2000. 197 S.
5. Wiese R- Phonetik und Phonologie. Vol.3354. UTB, Wilhelm Fink, Paderborn, 2010. 128 S.
6. <https://www.duden.de/woerterbuch>

Стилістика сучасної німецької мови

1. Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Stilistik. Die Wortwahl und ihre Bedeutung.

Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Stilistik.

Die Wortwahl und ihre Bedeutung.

Synonymie als Voraussetzung für die richtige Wortwahl.

2. Die funktionalen Stile der neueren deutschen Sprache.

Der Stil des öffentlichen Verkehrs.

Der Stil der Wissenschaft.

Der Stil der Publizistik und der Presse.

Der Stil des Alltagsverkehrs.

3. Stilistische Differenzierung des deutschen Wortschatzes.

Stilistische Differenzierung von Lexik und Phraseologie der neueren deutschen Sprache.

Differenzierung des deutschen Wortschatzes nach der Zugehörigkeit zu bestimmten Sprachstilen: der funktional-stilistisch undifferenzierte Teil des Wortbestands.

Differenzierung des deutschen Wortschatzes nach der Zugehörigkeit zu bestimmten Sprachstilen: der funktional-stilistisch differenzierte Teil des Wortbestands.

Übergänge und Grenzfälle. Stilistische Verwendung der funktionalen Lexik.

4. Archaismen und Neologismen. Fremdsprachige Wörter.

Archaismen.

Neologismen.

Anachronismen.

Fremdsprachige Wörter.

Wesen und Klassifikation der fremdsprachigen Wörter.

Gebrauch fremdsprachiger Wörter in der schönen Literatur.

5. Die Tropen als stilistisches Mittel.

Wesen und Klassifikation der Tropen.

Vergleich.

Lebende und verblasste Tropen.

Tropen der Volkssprache.

Gebrauch der Tropen in der schönen Literatur.

Bildvermischung.

6. Wesen und Merkmale des Epithetons.

Wesen und Klassifikation der stehenden Wortverbindungen.

Wesen und Merkmale der Periphrasen.

Klassifikation der Periphrasen.

Wesen und Merkmale des Epithetons.

Verschiedene Arten der Epitheta.

Wesen und Klassifikation der stehenden Wortverbindungen.

Stilistische Differenzierung der stehenden Wortverbindungen.

Stilistische Ausdruckswerte der phraseologischen Fügungen.

7. Lexisch-phraseologische Mittel im ständigen Dienst von Humor und Satire.

Doppelsinn, Wortspiel und Wortwitz.

Unlogische Verbindungen.

Stilistische Paradoxa.

8. Grammatische Ausdrucksmittel der neueren deutschen Sprache.

Stilistische Ausdruckswerte der Satzform. Variationsmöglichkeiten in der Wortfolge als syntaktisches Ausdrucksmittel.

Verschiedene Lokalisationsmöglichkeiten.

Prolepse und verschiedene Arten der Nachtragskonstruktion. Variationsmöglichkeiten in der Stellung des Prädikats.

Besondere Fälle von Wortfolgeveränderung als Stilmittel; Übergangsformen zur Absonderung.

Рекомендована література:

1. Ляшенко Т. С. Функціональна стилістика німецької мови : навчальний посібник для студентів. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 112 с.
2. Brinker K. Text- und Gesprächslinguistik. Linguistics of Text and Conversation. Berlin: Walter de Gruyter, 2000. 884 S.
3. Büntig K. Stilsicheres Deutsch. Königswinter: Tandem, 2008. 320 S.

4. Hodakowska N. Stilistik der deutschen Sprache. Lehrbuch für die Studenten der Hochschulen. K: Арт-Дизайн, 2010. 216 S.
5. Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache. Луцьк, 2009.
6. Lysetska N. Funktionalstilistik. Луцьк, 2009.
7. Novotny Elena. Stilistik der Deutschen Sprache. Klaipeda. 2008. 80 S.
8. Turtschyn M.M., Turtschyn W.W. Methodische Hinweise zum richtigen Umgang mit der deutschen Sprache. IwanoFrankiwnsk: 2008. 146 S.
9. Zhygorenko I. J. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Übungsbuch. Melitopol: MSPU, 2015. 80 S.

Теорія і практика перекладу німецькомовного тексту

Тема 1. Загальна характеристика сучасної теорії перекладу. Прийоми адекватного перекладу. Перекладознавство як наука. Предмет, завдання і методи теорії перекладу. Визначення поняття «переклад». Загальні проблеми. Переклад як творення тексту, комунікативно рівноцінного оригіналу. Функціональні, смислові та структурні аспекти комунікативної рівноцінності. Інші види мовного посередництва: скорочений переклад, адаптований переклад, анотація, реферат, резюме. Загальна та конкретна теорія перекладу. Зіставний аналіз як основний метод перекладацького дослідження. Об'єктивна та суб'єктивна сторона перекладацької діяльності. Врахування фонової та імпліцитної інформації. Вивчення перекладацьких відповідностей та перекладацьких трансформацій («приймів перекладу»).

Тема 2. Типи перекладу. Типи за змістом (літературний та інформативний) та їх різновиди. Жанри перекладу (переклад, переспів тощо). Види перекладу за спрямуванням та формою: за прагматичними установками (повний, адаптований та скорочений), за умовами перекладацької практики (усний, письмовий, переклад з листа), за способом (переклад людини та машинний), за ступенем перекладацької майстерності (адекватний, дослівний, буквальный, вільний). Різномірний характер перекладацької діяльності. Характерні особливості художнього та інформаційного перекладу. Принципи виділення підвидів перекладу. Специфіка перекладу текстів різних функціональних стилів.

Тема 3. Історія перекладу. Історія перекладу від часів античності та середньовіччя до сьогодення як боротьба тенденцій до буквализму та довільності у пошуках адекватності. «Гільгамеш», «Біблія». Перекладацька діяльність у 16-18 століттях. Розвиток перекладацької справи в Росії та Україні в 19 ст. Боротьба революційно-демократичної критики за повноцінні переклади.

Тема 4. Переклад у сучасному світі. «Перекладацький вибух» двадцятого сторіччя та його наслідки. Формування та розвиток теорії перекладу. Формулювання вимог, яким повинен відповідати переклад. Мовні та культурно-історичні розбіжності як основа «теорії неперекладності». Поняття «мистецтва перекладу». Лінгвістичні та екстралінгвістичні аспекти перекладу. Лінгвістичні моделі перекладу.

Формування українського перекладу та перекладознавства. Перекладознавство та переклад часів незалежності (перекладознавці Р.П.Зорівчак, М.Новікова, А.М.Науменко; перекладачі П.Рихло, І.Сойко та ін.).

Тема 5. Переклад як об'єкт лінгвістичного дослідження. Лінгвістичні проблеми перекладу. Переклад лірики. Еквівалентність перекладу. Поняття семантичної еквівалентності оригіналу та перекладу. Нетотожність змісту тексту на різних мовах. Еквівалентність перекладу як реальне співвідношення між змістом оригіналу і перекладу, яке встановлюється перекладацькою практикою.

Поняття типу еквівалентності. Комунікативно-ситуативні і власно мовні аспекти змісту висловлювання. Розбіжності між визначенням ситуації в висловлюванні й способом її описування. Смыслові функції мовних значень. Особливості досягнення еквівалентності перекладу на рівні різних типів еквівалентності.

Тема 6. Лінгвосеміотичні основи перекладознавства. Прагматика перекладу. Залежність перекладу від характеру аудиторії, на яку він розрахований, і від мети, яка стоїть перед перекладачем. Поняття прагматичної еквівалентності перекладу. Забезпечення розуміння перекладеного повідомлення людьми, які мають фонові знання та культурно-історичний досвід відмінний від знань та досвіду читачів оригіналу. Поняття комунікативного ефекту перекладу та прагматичної адаптації перекладу.

Методи оцінки якості перекладу. Поняття адекватності перекладу. Основні випадки порушення еквівалентності перекладу: буквальний та вільний переклад.

Тема 7. Текстологічні аспекти перекладознавства. Переклад лірики. Досягнення адекватності перекладу. Поняття одиниці перекладу. Адекватність перекладу та шляхи її досягнення (пошуки повних та часткових еквівалентів, відповідників та авторські трансформації). Адекватність та еквівалентність. Відтворення семантики, безеквівалентної лексики. Транслітерація і транскрипція. Калькування. Денотативно-образні кальки. Конотативно-образні кальки. Описовий переклад. Передача реалій.

Прийоми перекладу: еквівалентна та адекватна заміна; компенсація; логічний розвиток понять; конкретизація, генералізація та заміщення; опускання та вставка слів; лексичне розгортання та згортання; конверсійна заміна тощо. Граматичні трансформації при перекладі.

Тема 8. Культурологічні та соціологічні аспекти перекладознавства. Способи досягнення еквівалентності. Розуміння перекладу як перетворення тексту оригіналу в текст перекладу. Основні види перекладацьких трансформацій. Перекладацька транскрипція та транслітерація. Перекладацьке калькування. Лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація та модуляція значення мовної одиниці при перекладі. Синтаксичне уподоблення. Членування та об'єднання речень при перекладі. Граматичні заміни одиниць різного рівня. Лексико-граматичні трансформації. Антонімічний переклад. Експлікація (описування) та компенсація змісту, який передається при перекладі.

Тема 9. Історична еволюція перекладацької діяльності. Переклад у сучасному світі. Практичні аспекти перекладу. Два етапи перекладу: розуміння оригіналу та вибір варіанту перекладу. Співвідношення цілого та одиничного при перекладі. Текст як одиниця перекладу. Находження відповідностей для мовних одиниць у складі тексту. Поняття перекладацької відповідності. Лексичні, фразеологічні та граматичні відповідності.

Тема 10. Лексичні проблеми перекладу (на матеріалі відповідних словників). Характеристики та дефініції слова в теорії перекладу. Розкриття значення слова. Багатозначність слова чи омонімія слів та їх переклад. Неправильний вибір слова як джерело перекладацьких помилок. Інформативний обсяг слова та фонові знання. «Хибні друзі» перекладача та міжмовні перекладацькі лексичні відповідники (еквіваленти). Лексика з фоновією інформацією (побутові, етнографічні, міфологічні, ономастичні, асоціативні реалії та реалії державно-адміністративного устрою і природи). Екзотизми, архаїзми, неологізми та okazіональні реалії та способи їх перекладу. Лексичні проблеми перекладу німецьких та українських синонімічних груп: неповна співвідносність їх компонентів. Багатозначність слова «Гра слів» в перекладі: каламбури, що ґрунтуються на співзвуччі та полісемії.

Тема 11. Перекладацька еквівалентність. Переклад на різні мови. Одиничні та чисельні відповідності. Контекст (вузький та широкий) та позамовна ситуація; їх роль в

уточненні значення слова в тексті та вибір відповідності при перекладі. Прийоми роботи зі словниками різних типів. Випадки неможливості використання словникової відповідності. Поняття okazіональної відповідності (контекстуальні заміни). Безеквівалентні лексичні та граматичні одиниці. Основні способи перекладу безеквівалентних одиниць.

Проблеми передачі конотативного значення слова. Переклад емоційної лексики та стилістичне маркування слів. Передача образно-стилістичних прийомів використання слова: метафор, метонімії, гри слів та інше.

Тема 12. Специфіка перекладу деяких розрядів лексики. Переклад науково-технічних та загальнополітичних термінів. Передача власних імен, географічних назв, назв закладів, фірм, періодичних видань та інше. Переклад неологізмів. Лексико-граматичні проблеми перекладу. Особливості перекладу множини іменників, певних типів прикметників, прислівників (за допомогою лексичних та граматичних засобів). Артикль і способи його відтворення в перекладі. Особливості перекладу прийменників. Особливості перекладу модальних дієслів» із різними формами інфінітиву (I та II).

Рекомендована література:

1. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу німецької мови: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. Вінниця: Нова книга, 2006. 596 с.
2. Коптілов В. Теорія та практика перекладу: навч. посіб. К: Юніверс, 2003. 280 с.
3. Міщенко Л. А. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник для студентів. Вінниця: Нова книга, 2003. 176 с.
4. Назаркевич Х.Я. Основи перекладознавства в 2 ч.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 298 с.
5. Нямцу А. С., Гураль М. І. Типологія перекладу. Навчальний посібник. Чернівці, Рута, 2008. 96 с.
6. Albrecht J. Grundlagen der Übersetzungsforschung. Band 2: Übersetzung und Linguistik. Tübingen. Gunter Narr Verlag, 2005. 313 S.
7. Kautz, Ulrich. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium und Goethe Institut, 2002. 632 S.
8. Snell-Hornby, Mary/Hönig, Hans G./Kußmaul, Paul/Schmitt, Peter A.: Handbuch Translation. Tübingen. Stauffenburg Verlag, 2006. 430 S.
9. Witte H. Die Kulturkompetenz des Translators. Begriffliche Grundlegung und Didaktisierung. Tübingen. Stauffenburg Verlag, 2. Auflage 2007. 235 S.

БЛОК «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В СТАРШІЙ ШКОЛІ»

1. Загальні питання методики викладання іноземних мов. Система освіти в Україні та викладання іноземних мов. Основні принципи освіти і зміни у навчанні іноземних мов. Ступені загальної середньої освіти і навчання іноземних мов. Державний освітній стандарт з іноземної мови. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови.

2. Методика викладання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками. Методика викладання іноземних мов і її завдання. Методи дослідження в методиці викладання іноземних мов. Зв'язок методики з іншими науками. Методика і лінгвістика. Методика і психологія. Методика і психолінгвістика. Методика і педагогіка.

- 3. Система навчання іноземної мови.** Поняття «система навчання» та її зміст. Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови. Цілі навчання. Зміст навчання. Принципи навчання. Методи навчання. Засоби навчання.
- 4. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.** Лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування. Проблема навичок та вмінь мовлення у навчанні іноземних мов. Система вправ для формування навичок та вмінь мовлення.
- 5. Навчання граматичного матеріалу (формування граматичної компетенції).** Активний і пасивний граматичні мінімуми. Характеристика граматичних навичок мовлення. Ознайомлення з граматичними структурами активного граматичного мінімуму. Автоматизація дій учнів з граматичними структурами активного граматичного мінімуму. Ознайомлення з граматичними структурами пасивного граматичного мінімуму. Автоматизація дій учнів з новими граматичними структурами пасивного граматичного мінімуму.
- 6. Навчання лексичного матеріалу (формування лексичної компетенції).** Активний, пасивний і потенціальний словниковий запас. Процес засвоєння лексичного матеріалу.
- 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетенції).** Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Навчання звуків іноземної мови. Навчання інтонації іноземної мови.
- 8. Навчання аудіювання (формування компетенції в аудіюванні).** Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та уміння. Труднощі аудіювання. Етапи навчання аудіювання. Система вправ для навчання аудіювання.
- 9. Навчання діалогічного мовлення (формування компетенції в говорінні).** Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та уміння. Психофізіологічні механізми говоріння. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Функціональні типи діалогів і притаманні їм види діалогічних єдностей. Мовні особливості діалогічного мовлення. Труднощі оволодіння діалогічним мовленням. Етапи навчання діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення: а) I група вправ, б) II група вправ, в) III група вправ, г) IV група вправ.
- 10. Навчання монологічного мовлення (формування компетенції в говорінні).** Суть і характеристика монологічного мовлення. Мовні особливості монологічного мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення. Система вправ для навчання монологічного мовлення.
- 11. Навчання читання (формування компетенції в читанні).** Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Труднощі навчання читання іноземною мовою. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. А. Читання з розумінням основного змісту тексту. Б. Читання з повним розумінням тексту (вивчаюче читання). В. Читання з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить (вибіркове/переглядове читання). 6. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами МД.
- 12. Навчання письма (формування компетенції у письмі).** Письмо і писемне мовлення. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Психолінгвістичні механізми письма. Навчання техніки письма. Навчання каліграфії. Навчання орфографії. Етапи навчання писемного мовлення. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності. Письмо як засіб навчання та контролю: Контрольні роботи для перевірки знань мовного матеріалу – лексичного і граматичного. Контрольні роботи і завдання для перевірки мовленнєвих навичок та вмінь.
- 13. Організація процесу навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах.** Особливості навчання іноземної мови у школах різного ступеню. Планування навчального

процесу з іноземної мови. Вимоги до уроку іноземної мови. Типи і структура уроків іноземної мови. Аналіз уроку іноземної мови.

14. Забезпечення процесу навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах. Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови. Інтенсивне навчання іноземної мови. Контроль у навчанні іноземної мови. Позакласна робота з іноземної мови.

15. Огляд методів навчання іноземних мов. Класифікація методів навчання іноземних мов. Перекладні методи. Прямі методи. Усний метод Гарольда Пальмера. Методична система навчання читання Майкла Уеста. Аудіо-лінгвальний метод. Аудіовізуальний метод. Сугестивний метод. Комунікативний метод. Метод повної фізичної реакції. Драматико-педагогічний метод. «Мовчазний» метод. Груповий метод.

Рекомендована література:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів ЗНЗ: навч.-метод. посібник /Редько В.Г., Полонська Т.К., Басай Н.П.Київ, Педагогічна думка. 2013. 360 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф.,Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е та ін./ за заг. ред. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник/ Кол. авторів: І.Ф. Андрійко, О.І, Близнюк, Жилко Н.М та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.
6. Методичні рекомендації до практичних занять з методики навчання німецької мови як другої іноземної / уклад. Ю. А. Надольська. Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2020. 71 с.
7. Надольська Ю.А., Коноваленко Т.В., Мінкова О.Ф. Словник-довідник з методики викладання іноземної мови / уклад. Ю.А. Надольська, Т.В. Коноваленко, О.Ф. Мінкова. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2020. 201 с.
8. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загально: освітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за редакцією Ніколаєвої С. Ю. Ірпінь: Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
9. Хамрук А.В. Методичні рекомендації щодо викладання другої іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах. Режим доступу <https://kristti.com.ua/>
10. Konovalenko T, Nadolska Y. Development of future foreign language teachers' information literacy and digital skills in Ukrainian context /The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters 166, № 10009, ICSF 2020, (May 20-22, 2020). Kryvyi Rih, Ukraine. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610009>
11. Neuner G., Hunfeld H.: Methoden das fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Fernstudieneinheit.4, 2000. 184 S.

12. Storch G. Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. München: W.Fink, 2009. 367 S.
13. <http://www.goethe.de/dll/mat/did/prj/deindex.htm>
14. https://osvita.ua/doc/files/news/132/13273/Concept_L_education.doc

БЛОК «РОЗМОВНА ТЕМА»

1. Umweltschutz in der BRD.
2. Umweltschutz in der Ukraine.
3. Staatsaufbau Deutschlands.
4. Staatsaufbau der Ukraine.
5. Bildungswesen in Deutschland.
6. Die Ukraine: Land und Leute.
7. Deutschland: Land und Leute.
8. Ukrainische Emigranten in Deutschland.
9. Aus der Geschichte der Ukraine.
10. Aus der Geschichte Deutschlands.
11. Festtage in der Ukraine.
12. Bildungswesen in der Ukraine.
13. Die größten Städte der Ukraine.
14. Die größten Städte Deutschlands.
15. Bekannte ukrainische Komponisten.
16. Bekannte deutschen Komponisten.
17. Schriftsteller der Ukraine.
18. Schriftsteller Deutschlands.
19. Festtage in Deutschland.
20. Berühmte ukrainische Wissenschaftler.
21. Das Leben der ukrainischen Jugend.
22. Berühmte deutsche Wissenschaftler.
23. Deutschland als Reiseland.
24. Kyiv – Hauptstadt der Ukraine.
25. Berlin – Hauptstadt Deutschlands.
26. Lehrer und Gesellschaft.
27. Internet in unserem Leben.
28. Genderidentität in der heutigen Gesellschaft.
29. Familie und persönliche Beziehungen.
30. Lebenslauf: meine Pläne für die Zukunft.

Рекомендована література:

1. Белих О. М., Близнюк Л. М., Бондарчук О. Ю. Fit für die Prüfung in Deutsch: практикум. Луцьк : Волиньполіграф, 2020. 263 с.
2. Кияк Т.Р. Deutsch: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія». 2009. 208 с.
3. Сидоров О.В., Скачкова В.В. Німецька мова для студентів-германістів: підручник. Login 1. Deutsch für Germanistikstudenten. Вінниця: Нова книга, 2014. 334 с.
4. Сулим В.Т. Deutsch für Philologen. Нова книга. 2006. 536 с.
5. Шапочкін О.В. Miteinander deutsch reden! Київ: Київ. ун-т. ім. Бориса Грінченка. 2019. 190 с.

6. Яковець О.Р., Яромоленко О.М. Specht Deutsch besser! Texte und Übungen zur Erweiterung des Wortschatzes: навч.посіб. ВНТУ. 2017. 60 с.
7. Grybok O. Modul Fachsprache für Lehrerinnen und Lehrer: Materialsammlung. Vechta : Caritas-Sozialwerk, 2020. 83 S.
8. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N. Aspekte B2. Mittelstufe Deutsch. Leipzig-BerlinMünchen: LangenscheidtVerlag Enzyklopädie, 2007. 246 S.
9. Mittelpunkt C 1. Lehrbuch: Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Renate Köhl-Kuhn-Klett; Auflage: 1., 2008. – 183 S.

Інформаційні ресурси:

1. Adelung - Grammatisch-kritisches Wörterbuch der Hochdeutschen Mundart. – Режим доступу: <http://lexika.digitale-sammlungen.de/adelung/lemma/>
2. Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm. – Режим доступу : <http://germazope.uni-trier.de/Projects/WBB/woerterbuecher/>
3. Elexiko. Online-Wörterbuch zur deutschen Gegenwartssprache. – Режим доступу : <http://www.owid.de/elexiko>
4. Redensarten. – Режим доступу : <http://www.redensarten-index.de>
5. Uitmuntend. – Режим доступу : <http://www.uitmundend.de/woerterbuch/liebe>
6. Thesaurus – Wikipedia. – Режим доступу : <http://de.wikipedia.org/wiki/Thesaurus>
7. Wörterbuch und Grammatik von Canoo. URL: <http://www.canoo.net>
8. Wortschatz-Lexikon der Uni Leipzig. URL: <http://wortschatz.uni-leipzig.de/>

Критерії оцінювання

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача вищої освіти в результаті вивчення другої іноземної мови (резюме української наукової статті німецькою мовою та монологічне висловлювання з теми), зарубіжної літератури, методики навчання іноземної мови, теоретичного курсу другої іноземної мови (фонетики, граматики, стилістики, лексикології).

Форма контролю – співбесіда з екзаменаторами, членами екзаменаційної комісії, що передбачає відповідь здобувача освіти на перше, друге, третє та четверте питання екзаменаційного білета.

Критерії оцінювання першого питання з блоку «Теорія та історія сучасного літературного процесу»:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- вільне володіння термінологією (4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (4 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (4 бали);
- бездоганне володіння мовою (1 бал).

Оцінка «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (3-4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (3-4 бали);
- володіння термінологією (3-4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (3-4 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (3-4 бали).

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (2-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (2-3 бали);
- володіння термінологією (2-3 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (2-3 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (2-3 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2-3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (0-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (0-3 бали);
- володіння термінологією (0-2 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (0-2 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (0-2 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (0-2 бали).

Критерії оцінювання другого питання «Резюме української наукової статті німецькою мовою»:

Оцінка «**відмінно**»: 23-25 балів – випускник вільно володіє німецькою мовою, вміє аналізувати та перекладати художні тексти, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції.

Оцінка «**добре**»: 19-22 бали – випускник володіє німецькою мовою, самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації.

Оцінка «**задовільно**»: 18-21 бал – випускник відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє елементарними навичками аналізу літературних явищ, за обсягом висловлювання сягає норми, його виклад загалом зв'язний, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

Оцінка «**незадовільно**»: 1-14 балів – студент не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.

Критерії оцінювання третього питання з методики навчання іноземної мови:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу з поставленого питання (5 балів);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади (5 балів);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого (5 балів);
- послідовний, логічний, обґрунтований, безпомилковий виклад матеріалу (4-5 балів);
- вільне володіння професійною термінологією (4-5 балів).

Оцінки «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу з поставленого питання (4-5 балів);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади (4-5 балів);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування

навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого, при якому студент припускає незначні граматичні помилки (4 бали);

- послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу, але з не грубими помилками (4 бали);

- володіння професійною термінологією з незначними помилками (3-4 бали).

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу з поставленого питання (3-4 бали);

- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, розкриваються погляди декількох вчених на певну проблему, але не наводяться влучні приклади (3-4 бали);

- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого, при якому студент порушує логіку викладання матеріалу (3-4 бали);

- послідовний, логічний, але необґрунтований виклад матеріалу, який містить незначні помилки (3 бали);

- недостатнє володіння професійною термінологією (3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- те, що у відповіді на питання студент висвітлює теоретичний матеріал не в повному обсязі – спрощений виклад матеріалу (0-3 бали);

- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється неповністю теоретичний матеріал, не розкриваються різні погляди вчених на певну проблему, не наводяться влучні приклади (0-3 бали);

- планування процесу навчання конкретного матеріалу, але не враховує ні різних видів індивідуалізації, ні особливості ступеня навчання (0-3 бали);

- послідовний, спрощений виклад матеріалу з грубими помилками (0-3 бали);

- часткове володіння професійною термінологією, з грубими помилками (0-3 бали).

При оцінюванні усної відповіді на четверте питання (монологічна розповідь за запропонованою темою) слід керуватися наступними критеріями:

- логічність та складність викладання тексту;

- вільне володіння структурами мови; адекватність вибору граматичних форм;
- адекватний набір лексики з урахуванням регістру семантичної та синтаксичної сполучуваності;
- комунікативні навички (вміння запитувати інформацію та відповідати на питання, вміння запитувати пояснення у разі нерозуміння, вміння аргументовано висловити власну думку та відношення).

Оцінка **«відмінно»** (23-25 балів) виставляється за:

1. правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
2. відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
3. логічність та послідовність викладу матеріалу;
4. уміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
5. уміння використовувати отримані теоретичні знання.

Оцінка **«добре»** (19-22 балів) виставляється за:

6. правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
7. відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
8. логічність та послідовність викладу матеріалу;
9. уміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
10. уміння використовувати отримані теоретичні знання;
11. незначні, не грубі фактичні, граматичні помилки.

Оцінка **«задовільно»** (15-18 балів) виставляється за:

12. знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу;
13. те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, не наводяться влучні приклади;
14. спрощений виклад матеріалу;
15. суттєві помилки.

Оцінка **«незадовільно»** (0-14 балів) виставляється за:

16. незнання і нерозуміння основного програмового матеріалу;
17. спрощений виклад матеріалу;
18. суттєві помилки;
19. нелогічність та непослідовність викладу матеріалу.